

Helsingin turvallisuuksuunnittelun periaatteet 2019–2021

Helsinki

Osa 1. Turvallisuussuunnittelun keskeiset käsitteet ja lähtökohdat

Helsingin turvallisuussuunnittelun tavoitteena on ennalta ehkäistä ja torjua onnettomuuksia ja tapaturmia, rikoksia ja häiriöitä sekä parantaa ihmisten turvallisuuden tunnetta. Turvallisuussuunnittelun käsitteellä tarkoitetaan koordinoitua prosessia, jolla paikallistason turvallisuuskysymyksiä ratkaistaan, usein eri toimijoiden yhteistyönä. Turvallisuussuunnittelu on yhteisen toiminnan suunnittelua ja suunnittelun perusteella toteutettavaa varsinaista toimintaa (Turvallisuutta kaikkialla... 2019).

Periaatteiden ensimmäisessä osassa esitellään paikallisen turvallisuussuunnittelun keskeisiä käsitteitä, lainsäädännöllistä taustaa ja sen suhdetta muuhun turvallisuutta ja hyvinvointia edistävään toimintaan. Periaatteiden toisessa osassa taas käsitellään Helsingin turvallisuussuunnittelun toteutusta strategiakaudella vuosina 2019–2021.

Periaatteiden tarkoitus

Helsingin turvallisuussuunnittelu on yksi kaupunkikonsernin turvallisuustyön kolmesta osa-alueesta organisaatioturvallisuuden ja varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan ohella (Helsingin kaupunkikonsernin turvallisuusperiaatteiden hyväksyminen, kaupunginjohtajan johtajistopäätös 1.2.2017, 14 §). Turvallisuussuunnittelu on yksi osa kaupungin riskienhallinnan kokonaisuutta.

Helsingin turvallisuussuunnittelun periaatteet määrittävät, miten turvallisuussuunnittelua toteutetaan Helsingissä ja miten se kytkeytyy kaupungin johtamisjärjestelmään ja muuhun turvallisuutta ja hyvinvointia edistävään toimintaan. Periaatteet toimivat siten Helsingin turvallisuussuunnittelun ohjausasiakirjana. Periaatteet päivitetään jatkossa valtuustokausittain vastaamaan kunkin strategiakauden painotuksia.

Lainsäädäntö

Kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja alueellisen elinvoiman edistämistehtävä muodostaa lähtökohdan kaupungissa tehtävälle turvallisuusyhteistyölle ja -suunnittelulle (Kuntalaki, 1 §). Turvallisuussuunnittelu on keskeinen työkalu ja toimintatapa turvallisuuden edistämiseksi.

Vuonna 2017 valtioneuvosto teki periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden strategiasta. Osana strategian toimeenpanoa valmisteltiin paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset, joiden tehtävänä on edistää ja yhdenmukaistaa arjen turvallisuustyötä paikallistasolla (Turvallisuutta kaikkialla... 2019). Helsingissä on valmistunut neljä turvallisuusstrategiaa ja -suunnitelmaa vuodesta 2001 lähtien, viimeisin hyväksyttiin vuoden 2015 lopussa (liite 1).

Tavoitteita ja suosituksia paikallisen tason turvallisuustyölle sisältyy etenkin sisäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja oikeusministeriön hallinnonalojen ohjelmiin. Keskeisimmät ohjaavat asiakirjat on kuvattu liitteessä 2.

Pelastuslakiin ja poliisilakiin sisältyy paikalliseen turvallisuussuunnitteluun liittyviä säännöksiä. Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnitteluun (Pelastuslaki, 42 §). Poliisin tulee puolestaan turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa (Poliisilaki, 1 §).

Turvallisuussuunnittelu ja varautuminen

Helsingin turvallisuussuunnittelun ja varautumisen yhteisenä tavoitteena on turvallisuuden edistäminen, mutta niiden vaikuttamisalueet ja toimenpiteet poikkeavat toisistaan. Turvallisuuksuunnittelun keinoin pyritään ehkäisemään arjen turvallisuusongelmia, varautumisella taas varmistetaan kaupunkiorganisaation toimintakyky niin laajoissa häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissa. Varautumisella ja jatkuvuudenhallinnalla varaudutaan sellaisiin kaupunkikonsernia uhkaaviin kaupunkitasoisin riskeihin, joiden toteutumisen todennäköisyys voi olla hyvin pieni, mutta seuraukset erittäin suuria.

Turvallisuussuunnittelun suhde hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (HYTE)

Helsingin turvallisuussuunnittelun ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuksilla on erilaiset vaikuttamisalueet, mutta ne ovat läheisessä vuorovaikutuksessa toisiinsa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työllä voidaan vaikuttaa ennalta ehkäisevästi turvallisuusongelmien niin sanottuihin juurisyihin (esim. syrjäytyminen, päihitteet). Asukkaiden hyvinvointi ja kaupungin eri alueiden tasapainoinen kehitys vaikuttavat siten merkittäväällä tavalla kaupunkiturvallisuuteen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä pyritään vaikuttamaan laaja-alaisesti asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen ja elämänlaatuun ja terveys- ja hyvinvointieroihin. Edistämistyöhön osallistuvat kaikki kaupungin toimialat. Helsingin turvallisuussuunnittelu on puolestaan kohdennetumpaa ja monesti johonkin maantieteellisesti rajattavaan alueeseen liittyvää työtä. Sen tavoitteena on parantaa turvallisuuden tunnetta ja ennalta ehkäistä erilaisten turvallisuusongelmien syntymistä tai puuttua jo havaittuihin ongelmiin ja riskeihin.

Osa 2. Turvallisuuksuunnittelun linjaukset 2019–2021

Helsingin turvallisuussuunnittelu edistää osaltaan kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Turvallisuuksuunnittelun keskiössä on turvallinen ja viihtyisä kaupunki niin asukkaille, vierailijoille, yhteisöille, elinkeinoelämälle kuin muille toimijoille. Kaupunkistrategiassa vuosille 2017–2021 on tunnistettu useita kaupunkiyhteisiä haasteita, joiden ratkaisut vaikuttavat merkittävästi kaupungin turvallisuuteen. Näitä ovat esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisy ja väestöryhmien välisen ja alueiden välisen eriytymisen hillitseminen.

Lähtökohtana on, että kaupungin toimivat peruspalvelut ja päivittäisten tehtävien laadukas hoitaminen luovat pohjan turvalliselle ja hyvinvoivalle Helsingille. Turvallisuuksuutta edistävät muun muassa turvallisiksi sekä viihtyisäksi koettu ja hyvin suunniteltu kaupunkiympäristö, kaupungin eri alueiden tasapainoinen kehitys, peruspalvelujen toimivuus, avun saanti sitä tarvittaessa sekä kaupunkilaisten osallisuus ja keskinäinen luottamus. Liitteessä 3 on kuvattu arjen turvallisuuden osa-alueita kaupungin peruspalvelujen ja päivittäisen toiminnan näkökulmasta.

Helsingin turvallisuuteen ja asukkaiden turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia päätöksiä tehdään osana päivittäistä työtä kaikilla kaupungin toimialoilla, esimerkiksi päätettäessä kaupungin palveluista ja niiden kohdentamisesta tai kaupunkiympäristöä suunniteltaessa. Turvallisuusvaikutusten tunnistaminen päätöksenteossa on tärkeää ja vaikutusten arviointia tulee jatkossa edelleen kehittää.

Turvallisuuksuuteen liittyviä haasteita ei tyypillisesti voi ratkaista mikään toimija yksin, vaan usein tarvitaan ammattialojen rajat ylittävää, pitkäkestoistakin yhteistyötä. Helsingin turvallisuussuunnittelun lisäarvo syntyykin eri osapuolten – kaupungin sekä kaupungin ulkopuolisten toimijoiden - koordinoituna yhteistyöstä ja samansuuntaisista toimista turvallisuuden parantamiseksi (Turvallisuuksuutta kaikkialla... 2019). Kaupungin kumppaneina

turvallisuussuunnittelussa ovat niin viranomaiset, elinkeinoelämän toimijat, asukkaat kuin kolmas sektorikin ja yhteistyötä tehdään myös kuntarajat ylittäen.

Helsinki erilaistuu suhteessa muuhun maahan ja kaupungin kansainvälistyminen ja monimuotoistuminen on nopeaa. Maan ainoana metropolina ja pääkaupunkina Helsinki myös kohtaa uusia kaupunkiturvallisuuteen vaikuttavia ilmiöitä ja haasteita usein ensimmäisten joukossa. Niiden tunnistamiseksi ja tietotaidon kehittämiseksi Helsinki verkostoituu aktiivisesti muiden kaupunkien kanssa. Valtuustokaudella 2017–2021 kansainvälisen turvallisuusyhteistyön painopiste on väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisyssä¹ sekä yleisen kaupunkitilan turvallisuusratkaisuissa². Osana kansainvälistä yhteistyötä Helsingiltä edellytetään myös raportointia toimista turvallisuuden edistämiseksi (mm. Agenda 2030³). Helsinki arvioi merkittäviä riskejä myös kaupunkikonsernitason. Riskien arvioinnissa tunnistettiin muun muassa radikalisaatioon, kansainväliseen turvallisuusympäristöön ja turvallisuuteen sekä syrjäytymiseen ja segregatioon liittyviä riskejä (Helsingin kaupunkikonsernin merkittävien riskien arviointi -raportti 2.4.2019). Edellisiin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteutumista seurataan kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinaatioryhmässä.

Linjaus 1. Turvallisuussuunnittelua ohjataan turvallisuus- ja valmiusyksikössä ja asiantuntijaryhmässä

Kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiusyksikkö ohjaa Helsingin turvallisuussuunnittelua kaupunkitasoisesti: ”Turvallisuus- ja valmiusyksikön toimialaan kuuluvat kaupungin organisaatioturvallisuuden ja yleisten turvallisuusasioiden koordinoiminen ja edistäminen sekä varautumisen, jatkuvuudenhallinnan ja paikallisen turvallisuussuunnittelun kaupunkitasoinen ohjaaminen” (Helsingin kaupunginkanslian toimintasääntö, 1.2.2019).

Turvallisuus- ja valmiusyksikkö raportoi Helsingin turvallisuussuunnittelun toteutumisesta jatkossa kaupungin johtoryhmälle. Turvallisuussuunnittelun yhteistyöasioita käsitellään osana päivittäistä viranomaisyhteistyötä ja yhteistoimintasopimuksia (esim. kaupungin ja poliisin välinen yhteistoimintasopimus).

Helsingin turvallisuussuunnittelun ohjauksen tueksi nimetään jatkossa kultakin toimialalta turvallisuussuunnittelun yhteyshenkilöitä osallistumaan kaupunkitasoiseen kehittämistyöhön. Helsingin turvallisuussuunnittelun asiantuntijaryhmä nimetään erillisellä asettamispäätöksellä, ja sen tehtävänä on käsitellä yleisen kaupunkitilan turvallisuuteen ja viihtyisyyteen liittyviä kysymyksiä ja kaupunkiympäristön turvallisuusratkaisuja. Asiantuntijatyöryhmän perustaminen tukee kaupungin osallistumista kansainväliseen kaupunkiturvallisuusyhteistyöhön ja uusien toimintamallien kokeilua ja käyttöönottoa Helsingissä⁴. Ryhmään nimetään toimialojen yhteyshenkilöiden lisäksi keskeisten sidosryhmien edustajia.

Kaupungin eri alueilla toimii jo nykyisellään verkostoja ja työryhmiä, joissa tehdään yhteistyötä paikallisten turvallisuushaasteiden ratkomiseksi, eri ilmiöiden seuraamiseksi ja tiedon välittämiseksi. Verkostot ja työryhmät ovat osa Helsingin turvallisuussuunnittelun kokonaisuutta ja keskeisiä turvallisuuskehityksen seurannan näkökulmasta.

Osa arjen turvallisuuteen keskeisesti liittyvistä kokonaisuuksista kytketään jatkossa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjauksen ja koordinaatorakenteeseen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemaverkostoon on jo nyt kytketty lähisuhdeväkivallan ja kotija vapaa-ajan tapaturmien ehkäisy sekä ehkäisevä päihdetyö ja siihen liittyvä Pakka-

¹ Väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisyn kansainvälisiä yhteenliittymiä ovat mm. Nordic Safe Cities Network, Radicalisation Awareness Network ja Strong Cities Network

² Helsinki on mukana EU:n kaupunkiagendan Security in Public Spaces –kumppanuusohjelmassa vuosina 2019–2021

³ Helsinki on sitoutunut vapaaehtoiseen kestävä kehityksen Agenda 2030 -tavoitteiden (SDG) toimeenpanoraportointiin YK:lle New Yorkin mallin mukaisesti, ensimmäisenä kaupunkina Euroopassa.

⁴ Helsinki on mukana EU:n kaupunkiagendan Security in Public Spaces –kumppanuusohjelmassa vuosina 2019–2021

toiminta⁵, sillä niihin liittyvillä toimilla voidaan nähdä olevan suora kytkös väestön terveyteen ja hyvinvointiin. Lisäksi terveydenhuoltolain mukaan tapaturmien ehkäisy on osa terveyden edistämistä (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326). Edellä mainittuja asiankokonaisuuksia käsittelevät kansalliset ohjelmat ja suositukset viedään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijaryhmän ja ohjausryhmän käsiteltäviksi.

Helsingin turvallisuussuunnittelun tavoitteita on sisällytetty valtuustokauden kattavaan Helsingin hyvinvointisuunnitelmaan 2019–2021. Erillisen turvallisuussuunnitelman mahdollinen tarve arvioidaan osana kaupungin ylätasoin toiminnan suunnittelua. Strategia-kaudella 2017–2021 yksi kuudesta hyvinvointisuunnitelman painopisteistä on ”elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat” ja tätä painopistealuetta toteutetaan 15 toimenpiteen avulla. Hyvinvointisuunnitelmaa toteutetaan käytännössä myös osana verkostoja, joista turvallisuussuunnitteluun liittyvät etenkin Turvallinen Helsinki -verkosto, koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn verkosto, lähisuuhdeväkivallan ehkäisy ja Helsingin liikenneturvallisuuden kehittämisohjelman toimenpiteitä koordinoiva työryhmä.

Linjaus 2. Turvallisuuden seuranta ja toimintaympäristön analyysi on monipuoliseen tietoon perustuvaa

Paikallisen turvallisuussuunnittelun tulee olla monipuoliseen tietoon perustuvaa ja eri väestöryhmien tarpeet huomioivaa ja tunnistavaa (Turvallisesti kaikkialla... 2019; Turvallisesti yhdessä... 2016). Helsingissä toteutetaan turvallisuuskehityksen seuraamiseksi laajoja turvallisuuskyselyjä asukkaille kolmen vuoden välein. Turvallisuustutkimusten osana seurataan myös rikollisuustilanteen kehitystä.

Turvallisuuden tilaa seurataan osana väestön hyvinvoinnin ja terveyden seuranta (mm. Helsingin Tila ja kehitys -julkaisut). Vuosittain tehtävän Stadin hytebarometrin avulla seurataan, mihin suuntaan helsinkiläisten hyvinvointi kehittyy ja arvioidaan, miten kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet etenevät. Barometrissa käsitellään hyvinvointisuunnitelmassa päätettyjä seurantamittareita, jotka liittyvät myös turvallisuuden eri osa-alueisiin, kuten koettuun turvallisuuteen ja päihteiden käyttöön.

Turvallisuuden tilan seurannassa myös kaupungin ulkopuoliset tietolähteet tulee huomioida laajasti. Esimerkiksi poliisiin tehtävä- ja rikostilastoilla ja kenttätoimintaan pohjautuvilla havainnoilla on tärkeä merkitys paikallisessa turvallisuussuunnittelussa.

Turvallisuuden seurannassa tärkeää on havaita toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia nopeastikin. Verkostoyhteistyö, johon osallistuu sekä viranomais- että järjestötoimijoita, mahdollistaa hiljaisten signaalien havaitsemisen ja tiedon jakamisen varhaisessa vaiheessa. Toimivien yhteistyörakenteiden olemassaolo korostuu niissä arjen turvallisuuden asioissa, jotka vaativat nopeaa reagoitua.

Linjaus 3. Asukkaiden osallisuus on keskeistä kaupunginosakohtaisessa turvallisuustyössä

Lähtökohtana on, että kaupungin olemassa olevat ja kehitettävät osallistumisen tavat mahdollistavat jatkossa aiempaa paremmin vaikuttamisen ja osallistumisen myös omaan arkiympäristöön liittyvissä turvallisuusasioissa. Esimerkiksi osallistuvan budjetoinnin keinoin asukkaat voivat tehdä oman asuin ympäristönsä tai koko kaupungin turvallisuuteen liittyviä ehdotuksia ja osallistua niiden jatkokehittämiseen. Kaupungin yhteisen palautejärjestelmän kautta turvallisuuteen liittyvät palautteet kulkevat kulloinkin asiasta vastuussa olevalle toimialalle vastattavaksi ja palautteiden määriä pystytään kaupunkitasoisesti seuraamaan. Stadiluotsit vauhdittavat puolestaan asukkaiden aloitteita ja auttavat verkostojen löytämisessä ja kaupungin päätöksentekoon liittyvissä asioissa.

⁵ Paikallinen alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisy

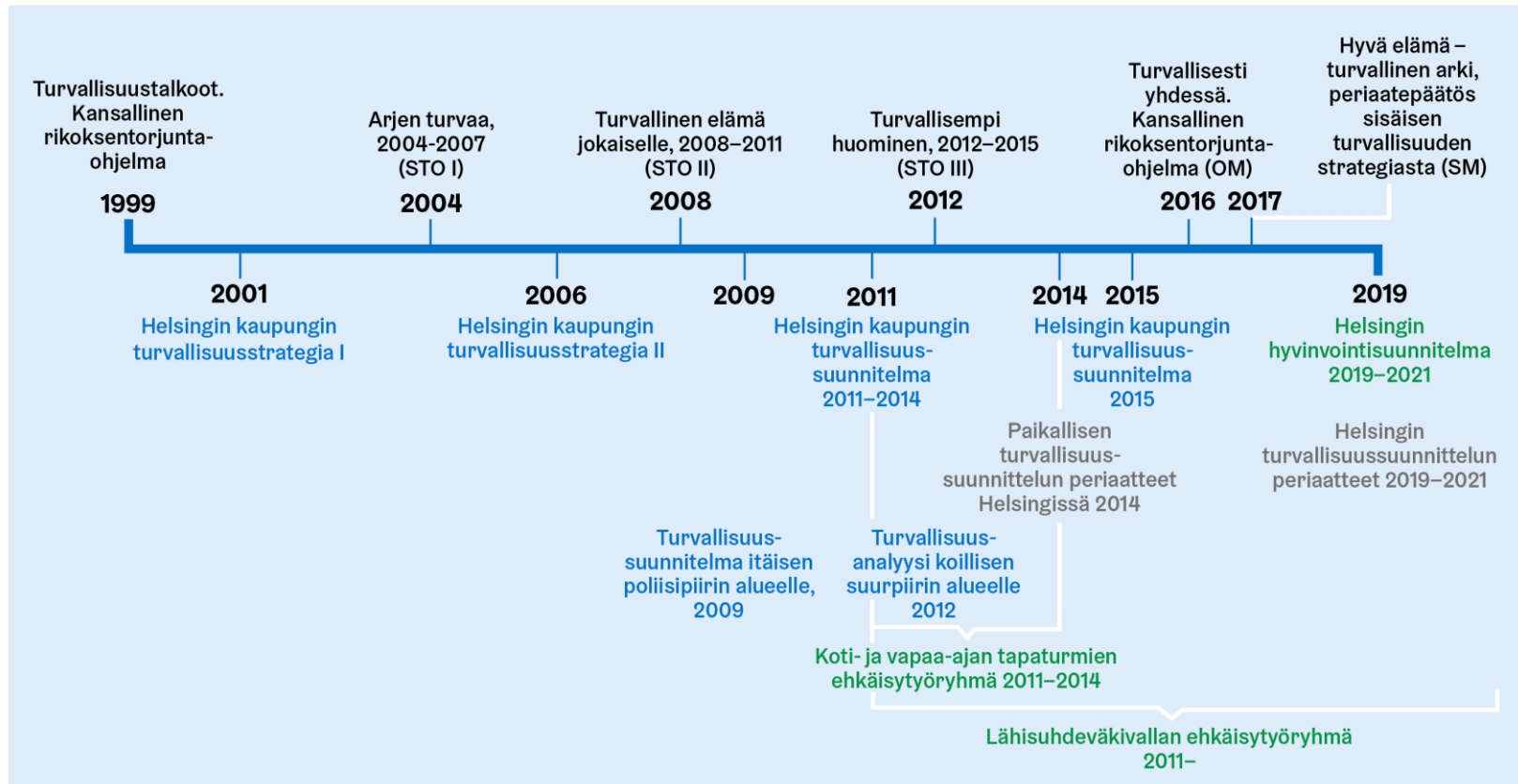
Yksittäisen asuinalueen turvallisuusasioiden käsittelemiseksi ja edistämiseksi on olemassa valmiita työkaluja, esimerkiksi asukkaille suunnatut turvallisuuskävelyt ja kartta-pohjaiset nettikyselyt. Kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiusyksikkö tukee tarvittaessa alueellisia toimijoita turvallisuustoimenpiteissä ja uusien toimintatapojen ja työkalujen käyttöönotossa.

Kaupunki osallistuu Helsingin poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnon johdolla toteuttavaan paikalliseen ongelmanratkaisuun. Toimintamallin lähtökohtana on järjestelmällinen ja säännöllinen lähestymistapa yhteisöjen tai tietyssä paikassa ilmenevien ongelmien ratkaisuun eri toimijoiden yhteistyönä. Tyypillisesti ongelmat ovat sellaisia, jotka aiheuttavat turvattomuutta lähialueen asukkaissa, kuten esimerkiksi häiriöiden kasautumista joukkoliikenneasemille tai ostoskeskussympäristöön.

Lähteet

- Helsingin kaupunkikonsernin turvallisuusperiaatteiden hyväksyminen (2017). Kaupunginjohtajan johtajistopäätös 1.2.2017, 14 §. <https://www.hel.fi/static/public/hela/vipa11010VH1J_Kaupunginjohtaja-J/Suomi/Paatos/2017/Kanslia_2017-02-01_Kj_14_Pk/7D0B5575-1B6C-C1A2-B017-59FDB9900008/Helsingin_kaupunkikonsernin_turvallisuusperiaattei.html>
- Helsingin kaupunginkanslian toimintasääntö (2019). <<https://www.hel.fi/static/liitteet/kanslia/saannot/kanslia-toimintasaanto-2019-05-01.pdf>>
- Helsingin kaupunkikonsernin varautuminen ja jatkuvuudenhallinta (2015). Kaupunginjohtajan johtajistopäätös 21.10.2015, 65 §.
- Hyvinvointia ja terveyttä kaikille (2019). Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2019-2021. <<https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/Helsinki/hyte/hyvinvointia-ja-terveytta-kaikille.pdf>>
- Kuntalaki 10.4.2015/410 (2015). <<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150410>>
- Maailman toimivin kaupunki – Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021 (2017). <<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategia/strategia-ehdotus/>>
- Helsingin kaupunkikonsernin merkittävien riskien arviointi. Merkittävät riskit ja niiden hallintakeinoehdotukset. Raportti 2.4.2019.
- Paikallisen turvallisuussuunnittelun periaatteet Helsingissä (2014). Kaupunginjohtajan johtajistopäätös 21.5.2014, 52 §. <<https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/87/87314098c7cffc69ba7f8836049f30314ced9258.pdf>>
- Pelastuslaki 29.4.2011/379 (2011). <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>>
- Poliisilaki 22.7.2011/872 (2011). <<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110872>>
- Stadin hytebarometri, vuosikooste 2018 (2019). <https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/19_05_06_StadinHYTEBAROMETRI_vuosikooste2018_Hognabba.pdf>
- Terveydenhuoltolaki 30.12.2010 (2010). <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>>
- Turvallisesti yhdessä, kansallinen rikosentorjuntaohjelma (2016). Oikeusministeriö. <<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75193>>
- Turvallisuutta kaikkialla – paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset (2019). Sisäministeriön julkaisuja 2:2019. <<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161278>>

Liite 1. Paikallisen turvallisuussuunnittelun vaiheita 1999–2019

Liite 2. Paikallisen turvallisuussuunnittelun ohjaus kansallisesti

Oikeusministeriön hallinnonala; rikostorjunta

- Turvallisesti yhdessä - rikostorjuntaohjelma 2016-2020 (2016)

Sisäministeriön hallinnonala; sisäinen turvallisuus ja ekstremismin ehkäisy

- Turvallisuutta kaikkialla - paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnitteluun kansalliset linjaukset (2019)
- Turvallinen elämä ikääntyneille - toimintaohjelman päivitys (2018)
- Hyvä elämä - turvallinen arki (2017) Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta 5.10.2017
- Laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastainen toimintaohjelma 2017-2020 (2017)
- Toimenpidesuunnitelma laittoman maassa oleskelun ehkäisyyn ja hallintaan (2016)
- Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma (2016, päivitetään vuonna 2019)

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonala: koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisy ja ehkäisevä päihdetyö

- Työikäisten ja ikääntyneiden tapaturmien ehkäisyn tavoite- ja toimenpidesuunnitelma (valmisteilla vuonna 2019)
- Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelman tavoite- ja toimenpidesuunnitelma vuosille 2018-2025 (2018)
- Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma 2018-2021 (2017)
- Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma. Alkoholi-, huume- ja rahapelihaittojen vähentäminen (2015)
- Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn tavoiteohjelma vuosille 2014-2020 (2014, päivitys valmisteilla)

Muita ohjaavia asiakirjoja

- Oppimisyhteisöjen turvallisuuskulttuuria edistävä toimenpideohjelma (2018), opetus- ja kulttuuriministeriö

Liite 3. Arjen turvallisuuden osa-alueita kaupungin peruspalvelujen ja päivittäisen toiminnan näkökulmasta

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia**

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihde 09 310 1641

www.hel.fi